Η αδειοδότηση φωτοβολταϊκού πάρκου στη Ζώνη Β΄Προστασίας του Υμηττού σύμφωνα με την υπ'αριθμ. 227/2020 απόφαση του ΣτΕ

Με την υπ'αριθμ. 227/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, συμπληρώνεται η νομολογιακή αναφορά σχετικά με την αδειοδότηση φωτοβολταϊκού πάρκου στη Ζώνη Β΄προστασίας του Υμηττού.

Όπως επισημαίνεται στην ανωτέρω απόφαση, ο ορεινός όγκος του Υμηττού προστατεύεται αδιάπαυστα με ένα πλέγμα διατάξεων κανονιστικών διαταγμάτων, σε συμφωνία με το άρθρο 24 του Συντάγματος και σε συμμόρφωση με τις κατευθύνσεις και υποδείξεις του Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθηνών. Οι διατάξεις αυτές αποσκοπούν, προεχόντως, στην πληρέστερη δυνατή προστασία του όρους του Υμηττού ως ευπαθούς οικοσυστήματος και στη διαφύλαξη και ανάδειξη του χαρακτήρα του ως χώρου πρασίνου και αναψυχής. Επιπροσθέτως συμβάλλουν στην ανάσχεση της άναρχης δόμησης στην περιοχή και στην προστασία της γεωργικής γης.

Ειδικώς η Ζώνη Β΄ προστασίας του Υμηττού, η οποία αποτελεί την περιοχή εγκατάστασης του ένδικου φωτοβολταϊκού πάρκου, χαρακτηρίστηκε, επιπλέον, με το από 31.8.1978 Προεδρικό Διάταγμα ως περιοχή εγκαταστάσεων κοινωφελών λειτουργιών. Πρόκειται για λειτουργίες, οι οποίες ρητώς εξειδικεύονται στα οικεία κανονιστικά κείμενα ως αθλητικές, πολιτιστικές κ.λπ. σε συνδυασμό με τον ως άνω προέχοντα χαρακτήρα της περιοχής. Οι χρήσεις δε αυτές διατηρήθηκαν σε ισχύ με τις μεταβατικές διατάξεις του από 14.6.2011 Προεδρικού Διατάγματος. Στις κοινωφελείς λειτουργίες ουδέποτε περιλήφθηκαν οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, έστω από ανανεώσιμες πηγές, όπως είναι τα φωτοβολταϊκά πάρκα (βλ. ΣτΕ Ολ 1672/2005).

Το από 14.6.2011 ΠΔ περί προστασίας του Υμηττού ακυρώθηκε βέβαια με προγενέστερη απόφαση του ΣτΕ (2355/2017 Ολ. ΣτΕ) λόγω της παράλειψης τήρησης της διαδικασίας εκπόνησης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, συμφώνως προς την ενωσιακή νομοθεσία. Στην απόφαση αυτή περιλήφθηκε και η διαπίστωση ότι ούτε η έκδοση του προγενέστερου από 31.8.1978 Προεδρικού Διατάγματος στηρίχθηκε στην ενωσιακή νομοθεσία,. Η ακύρωσή του όμως, όπως έγινε δεκτό με τη νέα απόφαση του ΣτΕ, δεν έχει την έννοια της παύσης της από μακρού χρόνου, αυξημένης προστασίας του ορεινού όγκου του Υμηττού (πρβλ.ΣτΕ 519/2017 7μ.). Κατά συνέπεια, κρίθηκε ότι, έργα καταρχήν μη συμβατά με τον προστατευόμενο χαρακτήρα της περιοχής του Υμηττού ως τόπου πρασίνου και αναψυχής, όπως είναι τα φωτοβολταϊκά πάρκα, δεν δύνανται να επιτραπούν ipso iure, ως αυτόθρονη συνέπεια της ακύρωσης του από 14.6.2011 ΠΔ/τος προστασίας του Υμηττού.

Σε δεύτερο επίπεδο, κρίθηκε ακόμη, πως η αυξημένη προστασία που απολαμβάνει η περιοχή του ορεινού όγκου του Υμηττού δεν τελεί σε αντίθεση με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (εφεξής ΕΧΠ) για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (εφεξής ΑΠΕ). Σύμφωνα με αυτές, οι ορεινοί όγκοι δεν συγκαταλέγονται στις ζώνες αποκλεισμού φωτοβολταϊκών πάρκων. Βάσει του ίδιου ως άνω ΕΧΠ για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, οι χωροταξικές και περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες της περιοχής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τη Διοίκηση σε κάθε περίπτωση εξέτασης αιτήματος αδειοδότησης έργου. Εξάλλου, καταλείπεται ευρύτατη διακριτική ευχέρεια στη Διοίκηση όσον αφορά την εναρμόνιση των ρυθμιστικών σχεδίων με τις χωροταξικές ρυθμίσεις του ΕΧΠ/ΑΠΕ. Ειδικότερα

δε, σε εναρμόνιση με το ΕΧΠ/ΑΠΕ, το ήδη ισχύον Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθηνών (Ν 4277/2014) περιλαμβάνει ειδική χωροταξική ρύθμιση για τα φωτοβολταϊκά πάρκα, σύμφωνα με την οποία η εγκατάσταση των έργων αυτών απαγορεύεται, καταρχήν, σε ζώνες προστασίας ορεινών όγκων, καθίσταται, όμως, κατ' εξαίρεση δυνατή σε ζώνες υποδοχής μικρής έκτασης, υποδεικνυόμενες από τα εκάστοτε εκδιδόμενα διατάγματα προστασίας των ορεινών όγκων (άρθρο 21 παρ. 7γ), υπό τις εκεί ρητώς οριζόμενες προϋποθέσεις.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, όπως έγινε δεκτό στην υπ'αριθμ. 227/2020 απόφαση του ΣτΕ, η καταρχήν μη επιτρεπόμενη εγκατάσταση του ένδικου έργου επί του ορεινού όγκου του Υμηττού, θα μπορούσε τελικώς να επιτραπεί, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η Διοίκηση καθόριζε ζώνες υποδοχής φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στο νέο διάταγμα προστασίας του Υμηττού. Η υπόθεση επομένως, παραπέμφθηκε εν συνεχεία στη Διοίκηση, η οποία, ως επισημάνθηκε, οφείλει να λάβει προεχόντως υπόψη την επιτακτική ανάγκη καθορισμού επί του ορεινού όγκου του Υμηττού, ζωνών προστασίας, καθώς και την προαναφερόμενη διάταξη του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθηνών, σύμφωνα με την οποία, προκειμένου να επιτραπεί η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στο όρος Υμηττός, πρέπει πρώτα να καθοριστούν μικρής έκτασης ζώνες υποδοχής με τα κριτήρια του νόμου.